

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Mvndvs Et Mvndi Partes, Divinæ Bonitatis Ac Ivstitiæ
Præcones**

Stengel, Georg

Ingolstadt, 1645

§. 10. A considerato cæli puncto, ipsos etiam Ethnicos, ad cælestem
amplitudinem inuitatos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52365)

Et ipse Deus habebit, et si dispari gradu. Quis itaque ex hac terra morientium ad illam terram uiuentium non aspiret? Immo quis diuinam hinc prouidentiam non agnoscat, amet, prædicet, quæ si aliam nullam causam haberet (cùm tamē habeat plurimas) tamen ob hanc solam benignissimè terras constringeret, concuteret, tot mortibus & miserijs repleret, ut eam nauisere, ac deserere disceremus; atq; ad meliorem, ex hoc exilio potiùs, quàm natali solo, patriam appetendam incitemur.

§. X.

A considerato terra puncto, ipsos etiam Ethnicos, ad caelestem amplitudinē inuitatos.

Cur hoc non faceremus Christiani? Ethnici fecerunt. Quorum vnum iuuat testem adducere, ne videamur nervos nimium intendere, dum terrenas & delicias mentes, ad rerum vanarum, mundi-que huius contemptum, & desideria caelestium inuitamus. Ita igitur Romanus sapiens loquitur. Virtus, quam affectamus, magna est. non quia per se beatum est, malum caruisse, sed quia animum laxat, ac preparat ad cognitionem caelestium, dignumq; efficit, qui in consortium Dei veniat. Tunc consummatum habet

Senec.
l. 1. Nat.
99. in
procem.

habet plenumq; bonum sortis humana, cum
calcato omni malo, petit altum, & in interio-
rem nature sinum venit. Tunc iuuat inter si-
dera ipsa vagantem, diuitum pauimenta ri-
dere, & totam cum auro suo terram: non
illud tantum dico quod egesit & signandum
moneta dedit, sed & illud, quod in occulto ser-
uat posterorum auaritia. Nec potest ante con-
temnere porticus, & lacunaria ebore fulgen-
tia, & tonsiles siluas, & deriuata in domos flu-
mina, quam totum circumeat mundum, &
terrarum orbem superne despiciens, angustum,
& magna ex parte opertum mari, etiam qua
exstat late squalidum, & aut vstum, aut ri-
gentem, sibi ipse ait: Hoc est illud punctum,
quod inter tot gentes ferro & igni diuiditur?
O quam ridiculi sunt mortalium termini!
Vltra Istrum Dacus non exeat: Strymo
Thracas includat: Parthis obstat Euphrates:
Danubius Sarmatica ac Romana distermi-
net: Rhenus Germania modum faciat: Pi-
reneus medium inter Gallias & Hispanias ju-
gum extollat; inter Egyptum & Ethiopias
harenarum inculta vastitas jaceat. Si quis for-
micis det intellectum hominis, nonne & illa
vnam aream in multas prouincias diuident?
Cum te in illa verè magna sustuleris; quotiens

videbis exercitus subrectis ire vexillis, & quasi magnum aliquid agatur, equitem modo ulteriora explorantem, modo à lateribus affusum, libebit dicere:

It nigrum campis agmen.
Formicarum iste discursus est, in angusto laborantium. Quid illis & nobis interest, nisi exigui mensura corpusculi? Punctum est istud, in quo nauigatis, in quo bellatis, in quo regna disponitis: minima, etiam cum illis utrimque Oceanus occurrit. Sursum ingētia spatia sunt, in quorum possessionem animus admittitur: at ita minimum secum ex corpore tulit, sordidum omne deterfit, & expeditus lenisque ac contentus modico emicuit. Cū illa tetigit, alitur, crescit: ac velut vinculis liberatus, in originem redit. Et hoc habet argumentum diuinitatis suae, quod illum diuina delectant: nec ut alienis interest, sed ut suis. Secure spectat occasus siderum atq; ortus, & tam diuersas concordantium vias. Observat ubi quae stella primum terris lumen ostendat, ubi culmen eius summum, qua cursus sit, quousque descendat. Curiosus spectator excutit singula, & querit. Quidni querat? Scit illa ad se pertinere. Tunc contemnit domicilij prioris angustias. Quantum enim est, quod ab ultimis lit-
toribus

toribus Hispania usque ad Indos jacet? Paucissimorum dierum spatium, si nauem suus ventus implevit. At illa regio caelestis per triginta annos velocissimo sideri viam praestat, nusquam resistenti, sed aequaliter cito. Illic demum discit, quod diu quaesivit: illic incipit DEVM nosse; cui, vt Arnobius loquitur, pun-

Arnob.
lib. 7. ad-
uers. Gét.

§. XI.

Omnia, in mundo, utilia esse, etsi nos utilitatem nesciamus.

Quod si igitur, è re maximè formidanda, qualis est terræ motus, quædam existunt utilitates, quid de ipsa terra atque elementis ceteris debet cogitari? quàm vtibiles, & in rem nostram, erunt reliquæ creaturæ? quarum quidem vires & præstantes effectus plurimos vel experientia, vel industria humana indagauit, haud est tamen ambigendum, plurimas quoq; earum nos virtutes latere, causasque maximas, in diuinis consilijs, & Dei diphthera, reconditas, à nobis ignorari. Quod vel ipsum admirabili Numinis prouidentia perbene- cèset D. Chrysofostomus ascribendum, cuius sapientissima dispositione factum est, vt neque omnia nesciremus, ne deessent no-

S. Chry-
sost. homi-
10. ad
pop.